

Orchis

Gevlekte orchis
(*Dactylorhiza maculata*)
Foto: wikipedia

Deze maand - weer terug uit 'down under' - aandacht voor een bijzondere plantenfamilie. Wereldwijd te vinden worden zij door velen als de koninginnen van de bloemen beschouwd - de orchideeën. Het is een grote Familie met 15.000 tot 30.000 soorten waarvan maar rond 40 soorten in België en Nederland voorkomen.

Een Griekse filosoof Theoprastus heeft 300 v. Chr. als eerste dit geslacht beschreven en waarschijnlijk ook de naam bedacht, gebaseerd op de wortelknol die de vorm heeft van een zaadbal, in het Grieks ορχιζ

In juni zijn twee orchideeënsoorten gemeld voor onze waarnemingensite, beide in Slochteren gezien: de rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*) en de gevlekte orchis (*Dactylorhiza maculata*). De bloeitijd van beide planten overlapt. De rietorchis begint iets vroeger, al eind mei tot half juli, terwijl de gevlekte pas in juni met de bloei begint maar daarvoor tot eind juli doorgaat. Beide soorten zijn vaste planten die de winter doorstaan met behulp van

hun knollen. De bevruchting gebeurt vooral door vliesvleugelige insecten en kevers. Na de bevruchting vormen zich stof-fijne zaden die door de wind verspreid worden maar alleen kunnen kiemen als er ook een symbiont in de vorm van een wortelschimmel (mycorrhiza) aanwezig is. Deze helpt de planten benodigde stoffen uit de grond op te nemen.

Zowel de gevlekte als de rietorchis zijn intussen wettelijk beschermde planten die op de Nederlandse Rode lijst van bedreigde planten staan. Beiden hebben last van het afnemen van hun leefruimte. Beiden houden van matig voedselrijke, natte tot vochtige bodem langs oevers, in grasland of in de heide. Waar de gevlekte orchis eerder op zure grond te vinden is komt de rietorchis vooral in een basische omgeving voor, in kleiputten, moerassen en pioniervegetaties. Het afnemen van hun voorkeurhabitat is één zaak, maar een andere is de onnadenkendheid van veel wandelaars. 'Wat een mooi bloemetje' en als de orchidee geplukt is wordt die vaak al bij het instappen in de auto weer weggegooid. Nog erger is de tuinliefhebber die de hele plant met wortels en al uitgraaft om 'leuk thuis aan de vijver' te zetten. Zo wordt onze leefomgeving steeds armer aan soorten - wat jammer is en ook onnodig. Tuincentra bieden voor een paar euro een legale mogelijkheid om zijn tuin met gekweekte orchideeën op te vrolijken, zonder ons allen de mogelijkheid te ontnemen om van de planten in hun natuurlijke setting te genieten.

Rietorchis
(*Dactylorhiza praetermissa*)
Foto: wikipedia